

ня і контролю. Положення міжнародних документів та приклади зарубіжних країн вказують на таку можливість і необхідність. Тому Верховній Раді України потрібно терміново виправити ситуацію, що склалася.

Перелік посилань:

1. Підтримка незалежного урядування : Проект протидії корупції в Україні (UPAC). – К. – 2009. – С. 16-18.
2. Романюк А. Політико-правові аспекти фінансування політичних партій: світовий досвід та Україна / А. Романюк, Ю. Шведа, О. Шумельда. – Львів, 2003.
3. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник / В. М. Шаповал. – К. : Юрінком Інтер. – 2008. – С. 77-78.
4. Guidelines and report on the financing of political parties adopted by the Venice Commission Guidelines adopted by the Commission at its 46th Plenary Meeting, (Venice, 9-10 March 2001) [Electronic source]. – Access mode : [http://www.venice.coe.int/docs/2001/CDL-INF\(2001\)008-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2001/CDL-INF(2001)008-e.asp).

МЕХАНІЗМ ВПЛИВУ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА ДИНАМІКУ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ

В.С. Свірський, к.е.н.

Л.В. Козин, к.е.н.

С.П. Свірська, здобувач вищої освіти

*Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету*

Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності національного експорту на зовнішніх ринках вимагає комплексного вирішення низки проблем, що пов'язані з формуванням та реалізацією економічної політики держави. Чільне місце в такій політиці займає регулювання валютного курсу. Взаємопов'язаність валютно-курсової динаміки та зовнішньої торгівлі є важливою науковою і практичною проблемою.

Дослідження взаємозалежності валютно-курсової політики із зовнішньоекономічною діяльністю країни знаходимо в працях Б. Бернарке, Р. Дорнбуша, Б. Ейхенгріна, Г. Касселя, А. Маршала, Ф. Махлупа, С. Моїсеева, Р. Нурске, П. Самуельсона, Дж. Тобіна, М. Фрідмена, Дж. Френкеля, І. Фішера. Проблема взаємовпливу валютного курсу та зовнішньої торгівлі перебуває в центрі уваги і вітчизняних економістів, серед яких слід відмітити праці Я. Белінської, О. Береславської, Т. Богдан, В. Гейця, О. Дзюблюка, В. Козюка, Н. Кравчук, З. Луцишин, О. Мелих, В. Міщенко, О. Плотнікова, Н. Резнікової, М. Савлука, Т. Смовженко, І. Співак, О. Шарова, В. Шевчука, А. Філіпенка, В. Юрчишина.

Курс національної валюти може бути як власне ціллю монетарної політики, так і інструментом розвитку зовнішньої торгівлі країни. Традиційні теоретичні підходи щодо механізму взаємозв'язку обмінного курсу із зовнішньою торгівлею у загальному вигляді зводяться до впливу зміни валютного курсу на динаміку платіжного балансу [1-7]. Так, девальвація національної валюти підвищує конкурентоспроможність вітчизняної продукції, адже для зовнішніх покупців вони стають дешевшими. Зростання попиту призводить до розширення експорту. Водночас, падіння курсу валюти викликає ріст цін та зменшення попиту на імпортні товари, роботи і послуги. Внаслідок таких процесів має відбутися врівноваження сальдо поточних операцій платіжного балансу та подальший його профіцит. І навпаки, при ревальвації валюти експорт країни стає дорожчим і менш конкурентоспроможним на зовнішніх ринках, а імпорт – дешевшим й доступнішим для національних споживачів. Це спричиняє погіршення сальдо торгівельного балансу.

Таким чином, на перший погляд, стимулюючи розширення експорту та знижуючи імпорт, девальвація валюти виключно позитивно позначається на економіці країни і покращує стан її торгівельного балансу. Втім, така штучна перевага позбавляє національного виробника стимулів модернізувати свої виробництва, а керівництво держави – проводити структурні реформи для забезпечення економічного зростання на інноваційно-інвестиційній основі у довгостроковому періоді.

Глибше розуміння механізмів впливу обмінного курсу на обсяги зовнішньоторговельних операцій дає аналіз структури експорту та імпорту. Так, якщо економіка є імпортозалежною і експортні галузі мають високий рівень імпортоємності, зниження обмінного курсу не викликає зростання експорту. Це відбувається тому, що девальвація робить дорожчим проміжний імпорт, що призводить до зростання кінцевих цін експортних товарів, робіт і послуг. Натомість ревальвація національної грошової одиниці робить товари, сировину чи послуги проміжного імпорту дешевшими для національного товаровиробника. При цьому такий позитивний ефект нівелюється зростанням вартості товарів, робіт і послуг, отриманих від інших національних виробників.

Відтак, ревальвація / девальвація курсу національної валюти має різноспрямований вплив на різні галузі економіки в залежності від характеру їх зовнішньоекономічної діяльності, а курсовий чинник має незначний вплив на неї. Відмова Національного банку України від фіксованого курсу національної валюти призвела до дестабілізації на валютному ринку. Вона була зовсім не очікуваною як для бізнесових кіл, так і для домогосподарств. Для економічних агентів, які звикли до відносної стабільності, перехід до плаваючого курсу лише додав невизначеності та підвищив недовіру до монетарної влади. Девальваційні шоки 2007-2008 та 2014-2015 рр. не призвели до помітного позитивного впливу на сальдо платіжного балансу, а разом із несприятливою зовнішньоекономічною кон'юнктурою, військовою агресією з боку Російської Федерації лише підвищили доларизацію економіки і фінансового сектору, відтік капіталу, сприяли розгортанню інфляції та колапсу в банківській системі.

Перелік посилань:

1. Krugman P. *International Economics: Theory and Policy* / P. Krugman, M. Obstfeld, M. Melitz ; [10th ed.]. – Pearson, 2014. – 792 p.
2. Mishkin F. (2015) *The Economics of Money, Banking and Financial Markets/ Frederic S. Mishkin* ; [11th ed.]. – Pearson, 2015. – 704 p.
3. Снівак І. Глобальна монетарна економіка та геополітичні інтереси держав: валютні механізми / І. В. Снівак ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи Нац. банку України, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – К. : УБС НБУ, 2013. – 395 с.
4. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні / [наук. ред. В. Юрчишин]. – Київ : Заповіт, 2016. – 120 с.
5. Kallianiotis J. *Exchange Rates and International Financial Economics: History, Theories, and Practices* / J. Kallianiotis. – Palgrave Macmillan, 2013. – 289 p.
6. Белінська Я. В. Валютно-курсове регулювання: проблеми теорії і практики / Я. В. Белінська ; Нац. акад. упр. – К., 2007. – 369 с.
7. Дзюблук О. В. Валютна політика : підручник / О. В. Дзюблук. – К. : Знання, 2007. – 422 с.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТІВ ЗА СХЕМОЮ КРАУДФАНДИНГ

А.О. Степаник

А.В. Дрюк, здобувач вищої освіти

Київський національний торговельно-економічний університет

Згідно з даними рейтингу Топ-20 найбільш перспективних ринків, на найближчі 5-10 років для втілення ідей та отримання заробітку, за даними міжнародних консалтингових компаній, зведений на основі комунікації з інвесторами, рейтинг очолює галузь інформаційних технологій (ІТ), а саме мобільні платежі, технології та додатки до мобільних телефонів, Інтернет програми, онлайн-освіта, продаж товарів, гаджети, трьохвимірний друк, роботи. На рівні практично однакових ризиків та складності, такі проекти забезпечують більш високі прибутки в порівнянні з рештою, що включає також програми енергозбереження, розумних матеріалів, комерційної нерухомості, автокомпонентів, охорони здоров'я, утилізації відходів, космосу, сервіси допомоги, бізнес по франшизі, сільське господарство та геологорозвідка [4].

Краудфандинг (від англ. crowdfunding) є способом колективного фінансування проектів, при якому гроші на створення нового продукту надходять від його кінцевих споживачів. [1]. Краудфандинг – розподіл завдань для великої групи людей через публічні оголошення [2].

В свою чергу, президент США Б. Обама назвав краудфандинг – «game changer» (з англ. змінювач правил гри) і в квітні 2012 р. підписав JOBS (Jumpstart our business startups) – закон, відповідно до якого стартап-компанії можуть залучати до 1 млн доларів за допомоги краудфандингу без підготовки спеціального пакета документів та реєстрації акцій [3].

Загалом, краудфандинг – це дуже давнє явище. Однак з винаходом інтернету воно отримало друге дихання. А все тому, що хмарне фінансування здійснюється зазвичай якимось співтовариством (одногрупники, сусіди, друзі, співгромадяни), а з появою Інтернету комунікативні можливості людей сильно розширилися. Так у 1997 році шанувальники британської рок-групи Marillion без будь-якого залучення самої групи організували і провели інтернет-кампанію по збору коштів для фінансування музичного туру групи по всій території США. Їм вдалося зібрати \$60 000. Торгова асоціація для фрілансерів у Великобританії The Professional Contractors Group була заснована в інтернеті в 1999, коли Енді Уайт зробив заклик до 2000 підприємців пожертвувати £50 щоб назбира-